

Kommissionens arbetsprogram för 2013

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta utlåtande Kommissionens arbetsprogram för 2013, KOM(2012) 629, som antogs den 23 oktober 2012. Finansutskottet och justitieutskottet har yttrat sig över programmet.

I arbetsprogrammet presenterar kommissionen en långsiktig vision av hur EU skulle kunna se ut på politiska nyckelområden. Dessutom ges en sammanfattning av vad som saknas i dag för att uppnå visionen och av de åtgärder som kommissionen avser att vidta för att möta dessa utmaningar. Utskottet understryker vikten av att värna ett öppet Europa – även i kristider – och konstaterar att de prioriteringar som anges i arbetsprogrammet i stort ligger i linje med svenska prioriteringar. Det är positivt att tillväxt- och konkurrenskraftsfrågorna ges stort utrymme. Utskottet understryker att öppenhet måste vara en vägledande princip inom alla EU:s samarbetsområden och grundläggande i alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera.

Utskottet anser att Sverige har ett uppenbart intresse av att euroområdet står starkt och stabilt samt av att de länder som drabbas av betydande ekonomiska problem också med gemensam hjälp kan lösa dessa. Ytterst handlar det om att hålla samman Europa och att undvika allvarliga sociala motsättningar. Utskottet ansluter sig till finansutskottets ställningstaganden vad gäller förslag om skuggbanksektorn, en översyn av systemet för finansiell tillsyn, e-fakturering inom offentlig upphandling, en integrerad betalningsmarknad inom EU för betalningar via kort, internet och mobiltelefon samt tjänstepensioner.

Vidare instämmer utskottet i kommissionens bedömning att EU, för att öka sitt inflytande på den globala arenan, måste koppla samman sin interna politik med de yttre åtgärderna. Utskottet understryker särskilt betydelsen av frihet på nätet för människors möjlighet att organisera sig och verka för demokratiska förändringar samt vikten av att EU främjar yttrande- och mediefrihet. Enligt utskottet är EU:s förmåga att agera som en säkerhetspolitisk aktör en funktion av resurser och sammanhållning, och det är därför av största vikt att motverka nya uppdelningar bland EU:s medlemsstater baserade på ekonomisk styrka och välstånd. Unionen vinner i

inflytande och trovärdighet på att stå enat och agera gemensamt. Utskottet välkomnar också att kommissionen avser att lägga fram en samstämmig EU-ståndpunkt som bildar en ram för millennieutvecklingsmålen, utvecklingsagendan efter 2015 och Rio+20. I sammanhanget vill utskottet särskilt betona vikten av att kommissionen strävar efter att öka samstämmigheten mellan EU:s olika politikområden, att jämställdhetsperspektivet tydliggörs och att kommissionen aktivt arbetar för att mobilisera resurser så att EU:s gemensamma biståndsmål kan uppnås.

Utskottet ansluter sig till justitieutskottets ställningstaganden vad gäller Stockholmsprogrammet, straffrättsligt samarbete och initiativet till att inrätta en europeisk åklagarmyndighet. Dessutom välkomnar utskottet att kommissionen avser att presentera ett nytt ramverk med mål för EU:s övergång till en koldioxidsnål ekonomi för perioden 2020–2030 och påtalar vikten av att unionen beslutar om bindande utsläppsmål.

I utlåtandet finns en motivreservation från vardera Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Meddelandets huvudsakliga innehåll	6
Utskottets granskning	7
Kommissionens meddelande	7
Övergripande frågor	7
En verklig ekonomisk och monetär union	7
Den inre marknaden och industripolitiken för främjad konkurrenskraft	8
Bättre nät för bättre konkurrenskraft: morgondagens nät ska byggas redan i dag	8
Tillväxt för sysselsättning: integration och kompetens	9
Effektiv användning av Europas resurser för ökad konkurrenskraft	10
Ett säkert och tryggt Europa	10
Ökat EU-inflytande på den globala arenan	11
Finansutskottets yttrande	11
Skuggbanksektorn	11
En översyn av systemet för finansiell tillsyn	12
E-fakturering inom offentlig upphandling	14
Mot en integrerad betalningsmarknad inom EU för betalningar via kort, internet och mobiltelefon m.m.	14
Justitieukskottets yttrande	15
Stockholmsprogrammet	15
Straffrättsligt samarbete	16
Europeisk åklagarmyndighet	16
Utrikesutskottets överväganden	17
Övergripande frågor	17
Värna ett öppet Europa	18
Ekonomiska och monetära unionen	18
Ökat EU-inflytande på den globala arenan	18
Bygga ett säkert och tryggt EU	21
Energifrågor och effektiv resursanvändning	21
Övrigt	22
Reservationer	23
1. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (MP)	23
2. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (SD)	23
3. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (V)	26
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över granskade dokument	28
<i>Bilaga 2</i>	
Förteckning över utlåtanden/List of Statements	29

<i>Bilaga 3</i>	
Finansutskottets yttrande	32
<i>Bilaga 4</i>	
Justitieutskottets yttrande	40

Tabeller

Granskningsutlåtanden 2012	29
Prövningsutlåtanden 2012	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens arbetsprogram för 2013

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation 1 (MP) – motiveringen

Reservation 2 (SD) – motiveringen

Reservation 3 (V) – motiveringen

Stockholm den 24 januari 2013

På utrikesutskottets vägnar

Hans Wallmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Wallmark (M), Urban Ahlin (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Désirée Liljevall (S), Ismail Kamil (FP), Staffan Danielsson (C), Gustav Blix (M) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen antog den 23 oktober 2012 meddelandet KOM (2012) 629 – Kommissionens arbetsprogram för 2013. Arbetsprogrammet inkom till riksdagen den 29 oktober 2012 och hänvisades den 16 november av kammaren till utrikesutskottet för granskning enligt 10 kap. 5 § riksdagsordningen.

Utrikesutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över arbetsprogrammet i fråga om sina respektive beredningsområden. Yttranden har lämnats av finansutskottet och justitieutskottet.

Regeringen har inkommit med en faktapromemoria (2012/13:FPM24). Kommissionen lämnade den 26 juni (C(2012)4324) genom ett brev från kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič synpunkter på några av de frågor som utskottet tar upp i utlåtandet om arbetsprogrammet för 2012 (2011/12:UU4).

Utskottet anordnade den 18 oktober 2012 en offentlig utfrågning om säkerhetspolitiska konsekvenser i ljuset av den ekonomiska krisen. Dr i statsvetenskap Björn Fägersten, Utrikespolitiska institutet, dr i statsvetenskap Maria Strömvik, Lunds universitet, och dr i statsvetenskap Johannes Malminen, Totalförsvarets forskningsinstitut, var inbjudna föredragshållare.

Bakgrund

Meddelandets huvudsakliga innehåll

Kommissionen anger i sitt årliga arbetsprogram sina politiska prioriteringar för det kommande året. I arbetsprogrammet för 2013 presenteras en långsiktig vision av hur EU skulle kunna se ut på politiska nyckelområden, en sammanfattning ges av vad som saknas i dag för att uppnå visionen och vilka åtgärder kommissionen avser att vidta för att möta dessa utmaningar. Genom att prioritera rätt typ av initiativ kan EU bidra till att skapa tillväxt och sysselsättning och stegvis närma sig sin långsiktiga vision.

I programmet finns en förteckning med 58 initiativ och 18 förslag som syftar till att minska regelbördan genom regelförenklingar. Kommissionen planerar att presentera dessa förslag under 2013 och första halvåret 2014, dvs. återstoden av kommissionens mandatperiod.

Utskottets granskning

Kommissionens meddelande

Övergripande frågor

Kommissionen inleder sitt arbetsprogram med att konstatera att det är absolut nödvändigt i dagens läge att ta itu med den ekonomiska krisen och få EU tillbaka på vägen mot hållbar tillväxt. Detta är den allra viktigaste uppgiften för dagens generation av européer. Vad som behövs är ett Europa som kan konkurrera i den globala ekonomin, omdanat för att kunna utnyttja framtida möjligheter. Enligt kommissionen kräver detta en stabil makroekonomisk miljö, vilket en verklig ekonomisk och monetär union kan ge. EU:s ekonomi måste förändras på ett genomgripande sätt som frigör de många starka sidor som EU kan bidra med i morgondagens ekonomi präglad av hög innovationsnivå och hög kompetensnivå. Detta kräver att företagsklimatet på den inre marknaden förändras, att hela den enorma potentialen hos de europeiska nätverken och hos it-revolutionen utnyttjas fullt ut, att de som i dag är utestängda från arbetsmarknaden får hjälp och nya färdigheter så att de också kan dra sitt strå till stacken och att man beaktar behovet av resurseffektivitet och de möjligheter som ett effektivt resursutnyttjande kan ge. Det är fråga om långsiktiga utmaningar som kräver samordnade insatser från alla samhällssektorer – men i samtliga fall är EU:s medverkan en förutsättning för framgång.

En verklig ekonomisk och monetär union

Kommissionen konstaterar att medlemsstaternas starka ekonomiska sammankoppling i grunden utgör en styrka. Man påpekar även att mycket redan gjorts, eller är på väg att göras, för att förstärka den ekonomiska styrningen inom EU. Det s.k. sexpacken och tvåpacken framhålls särskilt, liksom Europa 2020-strategin och den europeiska terminen.

Den ekonomiska krisen har enligt kommissionen emellertid visat att en inre marknad för finansiella tjänster måste kompletteras med en stark gemensam myndighet för tillsyn och reglering. År 2013 kommer därför flera av de mer detaljerade aspekterna av den gemensamma banktillsynsmechanism för eurozonen, som beslutades om vid Europeiska rådets möte i november, att genomföras. Dessutom ämnar kommissionen genomföra en översyn av EU:s hela system för finansiell tillsyn (EFSF) och presentera specifika förslag för att minska risker relaterade till icke-banker och skuggbanker. Vidare kommer även den ännu inte publicerade blåkopian om EMU:s framtid att följas upp.

Andra initiativ som framhålls är påbörjandet av den fjärde europeiska terminen. Tillväxtfrämjande åtgärder och strukturreformer kommer där att specificeras inom de lands- och regionspecifika programmen.

Den inre marknaden och industripolitiken för främjad konkurrenskraft

Innovation och ny teknik har enligt kommissionen stor potential att bidra till hållbar tillväxt och arbetstillfällen i EU. Det krävs dock att man förmår modernisera ekonomin; ett viktigt steg i det arbetet blir att utveckla den inre marknaden. Mot denna bakgrund presenterade kommissionen i oktober den andra inre marknadsakten med åtgärder för att stimulera tillväxten. Kommissionen avser under våren att följa upp sitt meddelande om industripolitik och att intensifiera genomförandet av lagstiftning när det gäller åtgärderna inom den första inre marknadsakten. Kommissionen pekar bl.a. på förslag om en enhetlig momsdeklaration, elektronisk fakturering vid offentlig upphandling samt uppdatering och förenkling av regler för varuhandel. Inom ramen för Horisont 2020 kommer förslag som syftar till att främja offentlig-privata saminvesteringar i strategiska sektorer, såsom läkemedel och nanoteknologi, att läggas. Dessutom framhåller kommissionen att man planerar flera förslag för att modernisera synen på immateriella rättigheter och lagstiftningen gällande statsstöd.

Kommissionen kommer att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att genomföra energieffektiviseringsdirektivet och de nya reglerna för energimärkning, liksom den redan presenterade handlingsplanen för entreprenörskap. När förhandlingarna om en ny flerårig budgetram slutförts, kommer Europeiska socialfondens nya prioriteringar bl.a. att innebära ett fokus på övergången mellan skola och yrkesliv och på kunskaper för ökad anställningsbarhet.

Bättre nät för bättre konkurrenskraft: morgondagens nät ska byggas redan i dag

Enligt kommissionen är en fullt integrerad och sammanlänkad europeisk inre marknad som omfattar telekommunikationer, energi och transporter en förutsättning för konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt. En lättillgänglig, effektiv och säker nätinфраstruktur till överkomligt pris är enligt kommissionen ett krav om detta mål ska kunna nås. En snabbare övergång till en digital ekonomi gynnar alla sektorer eftersom den leder till ökad produktivitet, effektivitet och innovation. Europa måste ha toppmoderna digitala nätverk för att behålla och utveckla sin globala konkurrensposition, hantera den explosivt ökade användningen av internet och datautbytet och fullt ut utnyttja de effektivitetsvinster och innovativa tjänster som viktiga framsteg på onlineområdet möjliggör. På energiområdet kommer betydande investeringar i elnät och andra energinät att bidra till en säkrare, hållbarare och mer konkurrenskraft energiförsörjning. På transportområdet skulle en fullt integrerad inre marknad och effektivare nätverk som gör det lätt att byta mellan olika transportsätt medföra stora fördelar för enskilda och företag, även i stadsområden.

Nationella strategier och en rad olika hinder motverkar konkurrenskraften och hindrar utnyttjande av nätverk på EU-nivå. Investeringar i projekt som ska utgöra hörnstenen i EU:s framtida välförhållanden främjas inte tillräck-

ligt och hämmas av brister i regelverket. Detta hämmar också innovationspotentialen på områden som intelligenta nät och mätare samt intelligenta transporter. Bristande driftskompatibilitet ökar kostnaderna och hindrar uppkomsten av lika konkurrensvillkor. Luckor i regelverket avhåller företagen från att investera och försvagar konsumentförtroendet på centrala områden, t.ex. när det gäller betalningar. Brister i infrastrukturen medför extra kostnader och ineffektivitet till nackdel för energikonsumenterna, fördröjer en modernisering av logistiken och hindrar ett fullt utnyttjande av bredbandsnäten.

Tillväxt för sysselsättning: integration och kompetens

Genom sin förmåga att förena tillväxt och inkludering är vår sociala marknadsekonomi en av EU:s största tillgångar. Enligt kommissionen hotas emellertid EU:s ekonomi och samhälle i dag allvarligt av hög arbetslöshet, ökad fattigdom och social utslagning, som riskerar att bli strukturella problem. EU-dimensionen måste utnyttjas för att hjälpa medlemsstaterna att begagna sig av alla möjligheter att hjälpa människor som söker arbete och komma till rätta med glappet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Detta börjar med en aktiv sysselsättningspolitik som hjälper människor att skaffa sig den rätta kompetensen så att de kan få ett arbete och som utnyttjar rörligheten till dess fulla potential. Målet bör vara att hitta innovativa sätt att höja utbildningsnivån och öka arbetsmarknadsdeltagandet. En ändamålsenlig och hållbar socialpolitik och mer tillgängliga sociala tjänster behövs för att främja social inkludering och förbättra möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden. Den sysselsättningskapande potentialen inom viktiga tillväxtsektorer, t.ex. den gröna ekonomin, IKT-sektorn samt hälso- och sjukvårdssektorerna, måste utnyttjas fullt ut. För att de europeiska arbetsmarknaderna ska kunna behålla sin arbetskraft på längre sikt i ett åldrande samhälle måste de vara inkluderande och kunna mobilisera anställda i alla åldrar och på alla kvalifikationsnivåer.

Den omfattande arbetslösheten i Europa, särskilt bland ungdomar, ställer de offentliga arbetsförmedlingarna och arbetsgivarna inför en stor utmaning. För att öka anställbarheten är det avgörande att åter få fart på tillväxten, med hänsyn tagen till utsatta gruppers behov. Den sysselsättningskapande potentialen inom t.ex. den gröna ekonomin, IKT-sektorn samt hälso- och sjukvårdssektorerna utnyttjas inte fullt ut. Utbildningssystemen håller inte jämna steg med de skiftande behoven på arbetsmarknaden, vilket orsakar brist på arbetskraft på nyckelområden som vetenskap, matematik och e-kompetens. Den högre utbildningen saknar ett tillräckligt samband med forsknings- och innovationsaktiviteter och det finns en tröghet i kapacitetsuppbyggnaden t.ex. på IKT-området, något som både skvallrar om och förstärker en brist på internationalisering. Det livslånga lärandet är ännu på utvecklingsstadiet och den offentliga politiken och företagets policy är ur fas med äldre arbetstagares behov av att förlänga sin yrkeskarriär. Svartarbete är ännu ett problem. Det sociala skyddet och de

sociala investeringarna borde vara effektivare. I synnerhet för utsatta grupper är det svårt att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden. Problemet med att få kvalifikationer, dokumentation och kompetens erkända över gränserna i olika medlemsstater gör det svårt att utnyttja arbetskraftsrörlighetens fulla potential att fylla luckorna.

Effektiv användning av Europas resurser för ökad konkurrenskraft

Kommissionen understryker att arbetet med att förbättra dagens konkurrenskraft måste bedrivas med siktet inställt på morgondagens konkurrensförmåga. EU:s ekonomi har en outnyttjad potential att vara mer innovativ, produktiv och konkurrenskraftig och samtidigt förbruka mindre resurser och orsaka mindre skador på miljön. Mindre avfall bör produceras och mer återanvändas och återvinnas i linje med den praxis som tillämpas i de bäst presterande medlemsstaterna. Större resurseeffektivitet skulle bidra till tillväxt, sysselsättning och ökad konkurrenskraft, lägre kostnader för företagen och betydande fördelar för hälsa och miljö, lägre utsläpp av växthusgaser, sänkta energikostnader och nya möjligheter till innovation och investeringar. Europeiska unionen har särskilt goda förutsättningar att tillföra denna politik det nödvändiga långsiktiga perspektivet.

Det europeiska samhället och den europeiska ekonomin utnyttjar ännu inte resurseeffektivitetens fulla potential. En stor mängd återvinningsbart avfall antingen exporteras eller skickas till deponering. Planering och investeringar hämmas av att det saknas långsiktiga ramar, framför allt när det gäller ett ramverk för klimat- och energipolitik för tiden efter 2020, men också när det gäller en långsiktigt hållbar användning av viktiga resurser som luft, jord, energi, vatten, fisk och biomassa. Samtidigt kan sådana ramar stödja de innovationer som krävs för att utnyttja potentialen i övergången till en koldioxidneutral ekonomi t.ex. på transport-, energi- och jordbruksområdena.

Ett säkert och tryggt Europa

Kommissionen betonar att EU måste skydda sina medborgare och deras rättigheter mot hot och utmaningar och undanröja ytterligare hinder för människors rörlighet i EU. Detta omfattar att bekämpa brottslighet och korruption, kontrollera EU:s yttre gränser och garantera respekt för rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna, med rätt balans mellan säkerhet och rörlighet. EU behöver också ett väl fungerande och effektivt rättssystem som främjar tillväxt och entreprenörskap och lockar investerare. EU arbetar också aktivt och förebyggande för att minska hälsoriskerna samt riskerna för livsmedels- och produktsäkerhet, kritiska infrastrukturer och katastrofer. Säker och hållbar användning av kärnenergi är ett viktigt element.

Hoten mot skydd och säkerhet förändras hela tiden och EU måste i sina insatser ta hänsyn till detta genom att använda teknik för att hantera livsmedels- och kärnenergisäkerheten genom att arbeta för snabba och effek-

tiva katastrofinsatser och genom att fördjupa samarbetet i kampen mot brottslighetens allt större gränsöverskridande dimension. Områden som kampen mot finansiering av terrorism och gränsöverskridande oreglerad vapenhandel kräver särskild uppmärksamhet. EU har ett särskilt ansvar för att skydda sina egna ekonomiska intressen mot bedrägeri och korruption, men saknar den kompletta institutionella ram som krävs. Ett ömsesidigt förtroende i frågor som gäller säkerhet, skydd och rättvisa måste byggas upp, men de nätverk och det utbyte som behövs för detta finns inte alltid. Vaksamhet krävs också för att garantera ett fullständigt skydd för EU-medborgarnas grundläggande rättigheter. Om enskilda och företag ska kunna utnyttja sina rättigheter fullt ut måste de lätt kunna få sin sak prövad på lika villkor i alla länder i gränsöverskridande tvister.

Ökat EU-inflytande på den globala arenan

EU:s intresse och engagemang för demokratiska värderingar, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna är starkt beroende av vad som händer utanför EU:s gränser. Det är en prioritering för kommissionen att främja EU:s värderingar i både vårt omedelbara grannskap och längre bort genom att bygga partnerskap med tredjeländer och finna multilaterala lösningar på gemensamma problem. Kollektivt är EU världens största bidragsgivare på områdena utvecklingssamarbete, klimatfinansiering och humanitärt bistånd. EU är också världens största handelspartner. Om EU:s och medlemsstaternas resurser kan användas på ett effektivt och konsekvent sätt utanför EU:s gränser och föra samman de många olika instrument som står till buds kan vi få större vikt och inflytande i vår omgivning. Detta bidrar till tillväxt, stabilitet och demokrati och gör det möjligt att nå politiska mål t.ex. när det gäller fattigdomsbekämpning, fred och säkerhet, klimatförändringar, miljö, transporter och energi och optimerar möjligheterna till internationellt samarbete bl.a. på det vetenskapliga och tekniska området. Under året för Kroatiens anslutning till EU är utvidgningsprocessen och grannskapsstrategin också i fortsättningen viktiga verktyg i arbetet för att främja en positiv förändring i partnerländerna i EU:s omedelbara grannskap.

EU är redan en central aktör på den globala arenan; mer kan dock göras för att åstadkomma en verkligt enad linje där olika politikområden och instrument samverkar och förstärker varandra. Europeiska unionen bör dessutom titta närmare på hur den fullgör sina åtaganden, i synnerhet i samband med det stöd som ges till övergångsländer i EU:s grannskap.

Finansutskottets yttrande

Skuggbanksektorn

Finansutskottet välkomnar att kommissionen avser att föreslå kompletterande lagstiftning om de systemriskerna som skuggbanker är förknippade med och påminner om vad det anförde i sitt utlåtande 2011/12:FiU48 En grönbok om skuggbanksektorn. Finansutskottet var i utlåtandet positivt till

och ansåg att det var nödvändigt att göra en kartläggning av de möjligheter och risker som skuggbanksektorn ger upphov till. Finansutskottet hade ingen invändning mot den definition av skuggbanksystemet som kommissionen föreslog eller den preliminära förteckningen över parter och verksamheter som skulle ingå i skuggbanksektorn. Man konstaterade att skuggbanksektorn rymde viktiga funktioner och därför kunde bidra positivt till det finansiella systemet, men samtidigt konstaterade utskottet att skuggbanksektorn också medförde risker. När det gällde den fortsatta regleringen av skuggbanksektorn ansåg finansutskottet att övervakningen av skuggbanksektorn behövde stärkas. En reglering och andra åtgärder borde dock varken vara enbart nationella eller enbart begränsade till EU, utan man borde sträva efter att verka för ett så brett internationellt samarbete som möjligt. En fråga som behövde beaktas särskilt i sammanhanget var de risker för konsumenter som kunde uppkomma utanför den reguljära banksektorn. I sammanhanget borde även möjligheten till nationella regleringar övervägas.

En översyn av systemet för finansiell tillsyn

Finansutskottet ser också positivt på att kommissionen ska göra en översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn. Det är av väsentlig betydelse för den finansiella stabiliteten och för en väl fungerande finansmarknad att det finns en effektiv och ändamålsenlig finansiell tillsyn. Även ett gott konsumentskydd på det finansiella området förutsätter en effektiv och ändamålsenlig tillsyn. I detta sammanhang noteras också att kommissionen avser att ta initiativ till att förbättra villkoren för långsiktig finansiering inom EU genom åtgärder för att säkerställa effektiva finansinstitut, marknader och konkurrens. Även detta ser finansutskottet positivt på. En översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn kan dock enligt finansutskottets mening inte begränsas till att bedöma om de nuvarande europeiska tillsynsmyndigheternas verksamhet är effektiv och ändamålsenlig och uppnår de mål som anges i EU-lagstiftningen. I sammanhanget bör man även beakta vilka effekter den föreslagna nya gemensamma mekanismen för tillsyn över banker och kreditinstitut, KOM(2012) 510 och KOM(2012) 511, kan få på det europeiska systemet för finansiell tillsyn om den blir beslutad. Även det som aviseras i meddelandet om en färdplan för en bankunion, KOM(2012) 510, bör beaktas vid den planerade översynen.

Kommissionen skriver i arbetsprogrammet att krisen har visat att den inre marknaden för finansiella tjänster kan erbjuda finansiell stabilitet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning endast om den kompletteras med en enda stark kontroll- och tillsynsmyndighet på EU-nivå. Enligt kommissionen måste nästa steg vara att fördjupa den monetära unionen med en fullt fungerande bankunion och en finanspolitisk union. Finansutskottet framhåller att det finns många viktiga frågor som måste beaktas när man ska upprätta en bankunion. Det gäller bl.a. frågor om inflytande och likabehand-

ling av euroländer och icke-euroländer i ECB-rådet och inom Europeiska bankmyndigheten (EBA). Andra frågor som är av betydelse är ECB:s samarbete med de europeiska och de nationella tillsynsmyndigheterna samt röstningsreglerna vid beslut i EBA. En viktig fråga för Sverige är även möjligheterna för medlemsstaterna att anpassa kapitalkraven till de förutsättningar som råder i varje medlemsstat.

Finansutskottet noterar att EU-ländernas finansministrar vid ett möte i rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin) den 12 december 2012 kommit överens om ändringar av kommissionens förslag bl.a. i delar som gäller kapitalkrav och omröstningsregler i EBA. I sammanhanget bör noteras att riksdagen i ett motiverat yttrande (utl. 2012/13:FiU18) till kommissionen ansåg att kommissionens förslag till rådets förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till ECB i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut, KOM(2012) 511, stred mot subsidiaritetsprincipen. Enligt riksdagens uppfattning hängde regelverk, beslutsregler och finansiering av samt ansvar för att bedriva tillsyn, krishantering och avveckling ihop. Åtgärderna förutsatte varandra. Därför borde förslagen om europeisk tillsyn, krishantering och finansiering av avveckling i slutändan finnas i ett paket även om – som det föreföll – besluten skulle tas successivt. Enligt riksdagen kunde målet med kommissionens förslag nås betydligt bättre om de grundläggande kapitalkraven utgjorde minimikrav och under förutsättning att medlemsstaterna behöll möjligheten att höja nivån på kapitalkraven om de ansåg det vara motiverat för att säkerställa den finansiella stabiliteten på nationell nivå. Riksdagen ansåg också att kommissionens förslag till förordning stred mot proportionalitetsprincipen. Medlemsstater som står utanför eurosamarbetet men ändå väljer att delta i tillsynsmekanismen skulle bli skyldiga att följa ECB:s instruktioner samtidigt som de inte skulle få rösträtt i det organ – ECB-rådet – som har det yttersta ansvaret inom tillsynsmekanismen. Enligt riksdagen innebar detta en oproportionerlig begränsning av dessa länders inflytande.

En annan fråga i sammanhanget är systemen för insättningsgaranti och investerarskydd. Riksdagen fann i sina motiverade yttranden (utl. 2009/10:FiU42 och 2009/10:FiU43) om kommissionens förslag om insättningsgarantisystem och system för ersättning till investerare, KOM(2010) 368 respektive KOM(2010) 371, att målen med kommissionens förslag – vilket ytterst är finansiell stabilitet – bättre, eller kanske endast, kunde nås om ansvaret för finansieringen av garantisystemen fullt ut blev ett nationellt ansvar. För att undvika eventuella problem med moralisk risk och ge medlemsländerna incitament att bygga upp adekvat finansierade garantisystem borde varje medlemsland ha det fulla ansvaret för finansieringen. Regelverken för medlemsländernas garantisystem borde därför inte innehålla några mellanstatliga finansieringsförpliktelser. Däremot borde EU-rätten, på ett sådant sätt som kommissionen föreslagit, innehålla regler om förhandsfinan-

siering m.m. som skulle göra att de nationella systemen blir tillräckligt likartade och robusta. Riksdagen ansåg att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen.

E-fakturering inom offentlig upphandling

Finansutskottet ställer sig positivt till att kommissionen avser att ta ett initiativ till att underlätta användningen av e-fakturering vid offentlig upphandling och konstaterar att Sverige redan ligger långt framme vad gäller e-upphandling och e-fakturering vid offentlig upphandling. Kammarkollegiet har i uppdrag att driva utvecklingen av e-upphandling och delta i standardiseringsarbetet på området. Målet är att uppnå en obruten elektronisk anskaffningsprocess. Arbetet syftar till att ta till vara de effektivitetsvinster som finns att hämta för både upphandlare och leverantörer i användandet av e-upphandling. Ekonomistyrningsverket (ESV) arbetar med effektivisering av den statliga upphandlingen genom t.ex. införandet av e-upphandling och e-fakturering. ESV har regeringens uppdrag att leda och samordna införandet av elektroniska beställningar från ramavtal i statsförvaltningen (dnr Fi2008/1186). Målet är att införandet ska vara klart vid utgången av 2013.

Mot en integrerad betalningsmarknad inom EU för betalningar via kort, internet och mobiltelefon m.m.

Finansutskottet välkomnar kommissionens fortsatta arbete med att underlätta gränsöverskridande betalningar inom den inre marknaden. Finansutskottet vill framhålla det man tog upp i sitt utlåtande 2011/12:FiU37, där utskottet behandlade grönboken *Mot en integrerad europeisk marknad för kort-, internet- och mobilbetalningar*, KOM(2011) 941. Finansutskottet ansåg att det var viktigt att öka konkurrensen när det gäller betalningstjänster. En väg att nå det var att påskynda marknadsintegrationen inom den inre marknaden. Det var emellertid viktigt att regler och standarder utformas på ett sätt som, utan att göra avkall på säkerhetskrav i betalningarna, gör det enkelt för nya aktörer att komma in på marknaden och att man därigenom undviker oligopol för betalningstjänster på europeisk nivå.

En viktig fråga var enligt finansutskottet att öka transparensen när det gäller avgifterna. Det fanns inte skäl att reglera prissättningen på ett sådant sätt att priset som konkurrensmedel sätts ur spel, men det var viktigt att konsumenterna får tydlig information om vilka avgifter som eventuellt tillkommer vid ett köptillfälle för olika typer av betalning. Reglerna borde också utformas med sikte på att produktivitetsvinsterna från teknikutvecklingen kommer konsumenterna till del och att kostnaderna inte ensidigt lastas över på kunderna samtidigt som vinsterna stannar hos betaltjänstföretagen.

Vidare ansåg finansutskottet att det alltid finns en risk med att låsa fast verksamheter i rådande tekniska lösningar när ett område regleras och standarder sätts upp. Finansutskottet såg potentialer i den tekniska innovationskraften på området och ansåg därför att det var viktigt att gå varsamt fram

med regleringar och ge utrymme för självreglering i den utsträckning som den leder fram till den eftersträvade visionen om ett gränslöst betalningssystem. Dessutom var det viktigt att följa utvecklingen och utveckla styrsystemet för det gemensamma eurobetalningsområdet (SEPA, Single Euro Payment Area) på ett sätt som innebär att regler och standarder kan anpassas i takt med att teknikutvecklingen tar nya, och kanske oväntade, språng.

Det som togs upp i grönboken om integritetsaspekter var enligt finansutskottet värt att understryka. Som påpekades i grönboken innebär de betalningssätt som tas upp att känslig kundinformation och andra personuppgifter registreras i omfattande kommunikationsnätverk. Finansutskottet instämde i påpekandet att känslig kundinformation måste hållas inom en säker betalningsinfrastruktur, både vid behandling och vid lagring av uppgifter.

Finansutskottet välkomnar en översyn av tjänstepensionsdirektivet. Hanteringen av tjänstepensioner och regelverket kring dessa och för tjänstepensionsinstitut är av stor betydelse, liksom att det finns lämpliga strukturer för att finansiera pensionerna.

Justitiekottets yttrande

Stockholmsprogrammet

Grunden för prioriteringar inom området frihet, säkerhet och rättvisa under perioden 2010–2014 är det s.k. Stockholmsprogrammet som antogs av Europeiska rådet i december 2009. Stockholmsprogrammet är enligt justitiekottet ett viktigt strategiskt program för åtgärder inom detta område. Utskottet är positivt till de övergripande prioriteringarna i programmet: dels dess fokus på medborgarnas intressen och behov, dels att uppnå en bättre balans mellan åtgärder för att öka säkerheten för medborgarna, dels åtgärder för att stärka den enskildes rättigheter (utl. 2008/08:JuU31). Utskottet anser att när man nu har passerat halvtid i den period Stockholmsprogrammet omfattar är det dags att EU-kommissionen ökar takten när det gäller genomförandet av programmet. Detta är särskilt angeläget när det gäller förslag om rättsligt samarbete baserat på principen om ömsesidigt erkännande på straffrättens område. Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden är en grundläggande princip inom det straffrättsliga samarbetet och åtgärder baserade på principen välkomnas av utskottet. I detta sammanhang är det även beklagligt att kommissionen inte har presenterat den översyn av genomförandet av Stockholmsprogrammet som Europeiska rådet uppmanat den att lämna före juni 2012. Detta är extra angeläget då Stockholmsprogrammet är det första strategiska program som verkar utifrån Lissabonfördragets förutsättningar. I stället presenterade ordförandeskapet vid ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor den 6–7 december 2012 en egen genomgång av vilka åtgärder i programmet som hittills har genomförts.

Straffrättsligt samarbete

Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden är, som anförts ovan, en grundläggande princip inom EU:s straffrättsliga samarbete. Ett välfungerande rättsligt samarbete förutsätter att medlemsländerna har förtroende för varandras rättssystem. För detta ändamål kan en viss tillnärmning av medlemsländernas straffrättsliga lagar och författningar vara nödvändig inom de ramar fördraget erbjuder. Samtidigt vill utskottet uppmärksamma den tendens det tycker sig se när det gäller kommissionens val av rättslig grund för åtgärder inom det straffrättsliga området. Denna utveckling innebär att kommissionen presenterar förslag till lagstiftningsakter med påverkan på medlemsländernas straffrättsliga lagstiftning men med hänvisning till en rättslig grund i en annan del i fördraget än den del som uttryckligen berör det straffrättsliga samarbetet (tredje delen, avdelning V, kapitel 4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). I detta sammanhang erinrar utskottet om vad det framhöll i sitt utlåtande om kommissionens förslag om ett direktiv om skydd av EU:s ekonomiska intressen genom straffrättsliga bestämmelser, KOM(2012) 363. I utlåtande 2012/13:JuU8 ifrågasätter utskottet bl.a. kommissionens val av rättslig grund eftersom den av kommissionen valda rättsliga grunden, artikel 325.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), är mer långtgående jämfört med artikel 83.2 EUF som uttryckligen gäller medlemsstaternas straffrättsliga lagar. Den sistnämnda artikeln erbjuder ett mer restriktivt utrymme för lagstiftning och innebär att det endast kan bli fråga om att lagstifta om minimiåtgärder, meddelade i direktiv, vilket utesluter en fullständig harmonisering av straffrätten.

Europeisk åklagarmyndighet

Justitiekommittén understryker att syftet med yttrandet är att ge övergripande synpunkter på kommissionens arbetsprogram i de delar som rör justitiekommitténs beredningsområde. Utskottet vill avvakta med en mer ingående granskning av de planerade initiativen till när de konkreta förslagen presenteras. Redan nu vill dock utskottet med några ord beröra initiativet till att inrätta en europeisk åklagarmyndighet för att skydda EU:s ekonomiska intressen (initiativ nr 48 i bilagan till arbetsprogrammet). Artikel 86 i EUF-fördraget erbjuder en möjlighet att inrätta en europeisk åklagarmyndighet som baseras på Eurojust. Eurojust fyller en viktig funktion inom det straffrättsliga samarbetet genom att stödja och stärka samordningen mellan behöriga myndigheter i medlemsländerna, och utskottet vill betona hur viktigt det mellanstatliga samarbetet inom Eurojust är. Utskottet ifrågasätter om inrättandet av en gemensam europeisk åklagarmyndighet kommer att lösa några samarbetsfrågor utöver dem som redan löses i dag inom ramen för Eurojust. Inrättandet av en gemensam europeisk åklagarmyndighet förutsätter vidare ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsländernas rättssystem. Även om arbetet med att stärka det ömsesidiga förtroendet har kommit en bit på väg återstår fortfarande mycket att göra. Enligt utskottet

finns det i dag därför varken skäl eller tillräckliga förutsättningar för att inrätta en gemensam överstatlig åklagarmyndighet. Det är enligt utskottet i stället det mellanstatliga samarbetet inom Eurojust som ska fortsätta att utvecklas. Om kommissionen väljer att gå vidare med planerna på att inrätta en europeisk åklagarmyndighet genom ett konkret lagstiftningsinitiativ vill utskottet framhålla att ett sådant förslag måste föregås av en analys där även andra alternativ beaktas.

Utrikesutskottets överväganden

Övergripande frågor

Utrikesutskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex. vid behov för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar för att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott. Kammaren har med stöd av 10 kap. 5 § riksdagsordningen hänvisat kommissionens arbetsprogram för 2013 till utskottet för granskning och skriftligt utlåtande. Syftet med ett utlåtande är att skapa debatt kring en fråga i ett tidigt skede och att redovisa olika synpunkter som kan vara av värde i den fortsatta hanteringen av frågan. Utlåtanden är att betrakta som preliminära synpunkter som ger uttryck för rådande åsiktsförhållanden i riksdagen vid tidpunkten för utlåtandebehandlingen. Utlåtanden är inte rättsligt bindande vare sig för riksdagens eller för regeringens senare ställningstaganden. Ett utlåtande ger dock regeringen en möjlighet att på ett tidigt stadium stämma av om dess ståndpunkter i EU-samarbetet är förankrade i riksdagen.

Utskottet konstaterar liksom regeringen och finansutskottet att de prioriteringar som anges i arbetsprogrammet i stort ligger i linje med svenska prioriteringar. Det är positivt att tillväxt- och konkurrenskraftsfrågorna ges stort utrymme.

Kommissionens arbetsprogram är ett viktigt dokument för att tidigt kunna identifiera frågor som kommer upp på EU:s dagordning såväl på kort som på medellång sikt. Det förbättrar medlemsstaternas möjlighet att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess. Det är därmed också ett dokument som ger en översiktlig bild av vilka EU-frågor som riksdagen kan ha anledning att återkomma till under 2013 och följande år. Fackutskott i riksdagen har i redan beslutade utlåtanden redovisat synpunkter på en rad frågor med anknytning till kommissionens arbetsprogram. I bilaga 2 till detta utlåtande finns en förteckning över totalt 31 utlåtanden som lämnats av riksdagens utskott under 2012.

Nedan lämnar utskottet kommentarer om vissa av de initiativ som kommissionen avser att ta under 2013 och första delen av 2014, fram till valet till EU-parlamentet. De kommande förslagens konkreta innehåll är dock inte kända, och utskottets kommentarer är därför av mer övergripande karaktär.

Värna ett öppet Europa

De aviserade initiativen i kommissionens arbetsprogram är till stor del inriktade på att hantera den ekonomiska krisen och öka Europas konkurrenskraft.

Utrikesutskottet vill understryka vikten av att i dessa kristider värna om ett öppet Europa. Öppenhet måste vara en vägledande princip inom EU:s alla samarbetsområden, däribland migration, frihandel och utvecklingssamarbete. Unionen måste hålla sina dörrar öppna i kontakterna med andra länder inom såväl utvidgningsprocessen som det östliga partnerskapet och Medelhavssamarbetet. Principen om att värna ett öppet Europa bör därmed vara grundläggande i alla initiativ och program som kommissionen har för avsikt att lansera under återstoden av sin mandatperiod.

Ekonomiska och monetära unionen

Utrikesutskottet anser att Sverige har ett uppenbart intresse av att euroområdet står starkt och stabilt och av att de länder som drabbas av betydande ekonomiska problem också med gemensam hjälp kan lösa dessa. Ytterst handlar det om att hålla samman Europa och att undvika allvarliga sociala motsättningar.

Utskottet har tidigare, i ett yttrande till finansutskottet (2011/12:UU3y), tillstyrkt regeringens förslag att godkänna Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i fördraget om europeiska unionens funktionssätt i syfte att inrätta en permanent stabilitetsmekanism för de länder som har euron som valuta. Utskottet menade att framtida kriser av det slag som har förekommit de senaste åren inte kan uteslutas trots de förebyggande åtgärder som vidtagits, t.ex. genom reformeringen av EU:s finansiella övervakningsförfaranden. EU måste, enligt utskottets uppfattning, ha tillgång till långsiktiga, tydliga och förutsägbara instrument som är acceptabla för alla medlemsstater för att hantera eventuella framtida kriser inom euroområdet.

Utskottet ansluter sig därutöver till finansutskottets ställningstaganden vad gäller skuggbanksektorn, en översyn av systemet för finansiell tillsyn, e-fakturerings inom offentlig upphandling, en integrerad betalningsmarknad inom EU för betalningar via kort, internet och mobiltelefon samt tjänstepensioner.

Ökat EU-inflytande på den globala arenan

Utrikesutskottet instämmer i kommissionens bedömning att EU, för att öka sitt inflytande på den globala arenan, måste koppla samman sin interna politik med de yttre åtgärderna. I det sammanhanget vill utskottet betona vikten av att EU:s yttre åtgärder utgår från de principer som anges i Lissabonfördraget (artikel 21.1), dvs. demokrati, mänskliga rättigheter, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

I sammanhanget vill utskottet särskilt understryka betydelsen av frihet på nätet för människors möjlighet att organisera sig och verka för demokratiska förändringar. Utskottet välkomnar att FN:s råd för mänskliga rättigheter, bl.a. på Sveriges initiativ, tydliggjort att en nedstängning av internet är en kränkning av yttrande- och informationsfriheten i enlighet med artikel 19 i den internationella konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna. Resolutionen bekräftar också den vikt internet har för global utveckling, och alla stater uppmanas att främja tillgången till internet, både när det gäller infrastruktur och innehåll.

Utskottet vill också understryka vikten av att EU främjar yttrande- och mediefrihet. Dessa frågor bör ges en framträdande plats på dagordningen vid möten mellan EU och dess samarbets- och kandidatländer. Utskottet vill särskilt uppmärksamma situationen i Turkiet, där uppemot 100 journalister för närvarande sitter i fängelse enligt OSSE. Även kommissionen har i sin översynsrapport uttryckt oro beträffande den bristande situationen för medie- och pressfriheten i Turkiet.

I enlighet med slutsatserna i den s.k. Gonzalezrapporten som reflektionsgruppen för EU:s framtid överlämnade till EU:s stats- och regeringschefer 2010 vill utskottet framhålla att EU är mer än en inre marknad. Det är också en union av värderingar. I ljuset av den ekonomiska krisen och efterföljande maktförskjutningar anser utskottet att EU behövs mer än någonsin för att utveckla globala normer och institutioner.

Utskottet konstaterar att förmåga och möjlighet att utöva makt på den internationella scenen i allt högre utsträckning mäts i termer av ekonomisk förmåga och styrka. För att EU ska stärka sin ställning som global aktör krävs därför att Europas ekonomier och konkurrenskraft stärks. Kopplingen mellan EU:s ekonomiska utveckling och EU:s politiska inflytande globalt är tydlig.

I en globaliserad värld står EU:s medlemsstater inför gemensamma utmaningar och möjligheter. Utskottet vill därför betona vikten av att motverka eventuella tendenser till försvagning av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

EU är, enligt utskottets uppfattning, i grunden till för att säkra freden och friheten. Rapporter från bl.a. Utrikespolitiska institutet och European Council on Foreign Relations har lyft fram att hanteringen av den ekonomiska krisen samtidigt har medfört att EU:s ledare fått mindre tid, energi och engagemang över att engagera sig i EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Utskottet vill understryka att enbart ett europeiskt samarbete som garanterar rättsstatens principer, alla människors lika värde och demokrati med framgång kan hävda dessa principer inom Europa och i förhållande till andra länder.

EU:s förmåga att agera som en säkerhetspolitisk aktör är en funktion av resurser och sammanhållning. Utskottet anser att det därför är av största vikt att motverka nya uppdelningar bland EU:s medlemsländer baserade på ekonomisk styrka och välstånd. EU:s gemensamma utmaningar bör i möjli-

gaste mån diskuteras, förhandlas och beslutas i forum där samtliga av EU:s medlemsstater är representerade. Unionen vinner i inflytande och trovärdighet globalt på att stå enad och agera gemensamt.

Utskottet anser att EU ska vara en stark röst för frihet och en stark kraft för fred. Att bidra till demokratisk utveckling och ekonomisk integration i närområdet är en av EU:s mest centrala utrikespolitiska uppgifter. En viktig utmaning för EU är att bidra till ett fortsatt öppet Europa med ett särskilt intresse och ansvar för utvecklingen i EU:s grannländer. Detta innefattar en vidareutveckling av den europeiska grannskapspolitiken, det östliga partnerskapet och Unionen för Medelhavet. Ökad handel, rörlighet över gränserna och gemensamma regelverk bidrar till välbefinnande och säkerhet och inspirerar till en demokratisk utveckling. Utskottet vill, i ljuset av den ekonomiska krisen, betona vikten av att motverka krafter som vänder sig bort från öppenhet och samarbete. EU har ansvar att vara en lyhörd, demokratisk, progressiv och solidarisk organisation som verkar för en global ordning baserad på internationell rätt och som tar ansvar och bidrar till fred och säkerhet, miljö och klimat.

Utskottet välkomnar att kommissionen avser att lägga fram en samstämmig EU-ståndpunkt som bildar en ram för millennieutvecklingsmålen, utvecklingsagendan efter 2015 och Rio+20. I sammanhanget vill utskottet särskilt betona vikten av att kommissionen strävar efter att öka samstämmigheten mellan EU:s olika politikområden, att jämställdhetsperspektivet tydliggörs samt att kommissionen aktivt arbetar för att mobilisera resurser för biståndet så att EU:s samlade biståndsmål om 0,7 procent av BNI kan uppnås 2015.

Det är nu endast tre år till den tidsgräns som världens ledare satt upp för att uppnå de s.k. millenniemålen. Detta bör enligt utskottets uppfattning vara en sporre för ytterligare ansträngningar, inte minst från EU:s sida, för att uppnå dessa mål. Utskottet konstaterar att millenniemål 5 om förbättrad mödrahälsa är det som man har gjort minst framsteg inom. Ökade insatser behövs för att minska risken för att kvinnor och flickor ska dö i samband med graviditet och förlossning. Insatser bör göras för att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, t.ex. genom att inkludera förebyggande åtgärder i program och insatser.

Utskottet vill också understryka att jämställdhet både är ett mål i sig och en förutsättning för demokratisk och ekonomisk utveckling. Det är därför viktigt att jämställdhetsperspektivet tydliggörs och integreras i EU:s samlade utvecklings- och biståndspolitik.

Det framgår av kommissionens meddelande Årsrapport för 2012 om genomförandet av Europeiska unionens utvecklings- och biståndspolitik (KOM(2012) 444) att det officiella utvecklingsbiståndet från EU och dess medlemsstater minskade något från 0,44 procent av EU:s BNI till 0,42 procent. Utskottet har under en följd av år i olika sammanhang betonat vikten

av att främja internationella biståndsströmmar och betonat att Europeiska unionen och dess medlemsstater måste förverkliga sina åtaganden om utvecklingsfinansiering. Utskottet vidhåller detta.

När det gäller det fortsatta genomförandet av EU:s agenda för förändring (jämför rådslutsatser 14 maj 2012), om vilken utskottet överlade med regeringen våren 2012, vill utskottet understryka vikten av att samarbetsländernas respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprinciper samt deras resultat vad gäller utveckling ska betonas när inriktningen, biståndsmetoderna och EU:s framtida utvecklingsarbete beslutas. EU:s bilaterala bistånd bör koncentreras till de fattigaste länderna med störst behov. Utskottet vill också understryka vikten av att öka samstämmigheten mellan olika politikområden för att stärka EU:s bidrag till global utveckling.

Bygga ett säkert och tryggt EU

Utrikesutskottet vill, liksom i sitt utlåtande om kommissionens arbetsprogram för 2012 (2011/12:UU4) understryka vikten av att genomförandet av unionens politik ständigt förbättras genom att de instrument som finns görs mer effektiva och moderniseras för att anpassas till dagens och morgondagens utmaningar. I detta sammanhang vill utskottet även påminna om konstitutionsutskottets ställningstagande i betänkande 2005/06:KU10. Konstitutionsutskottet konstaterar där att en stor del av de regler som är av betydelse för medborgarna i Sverige och för det ekonomiska livet i landet nu utgörs av EU-rätten. Konstitutionsutskottet fann det särskilt angeläget att den svenska hållningen i unionssamarbetet innebär att kraven på enkelhet och klarhet hävdas med kraft. Utrikesutskottet instämmer i denna bedömning.

Utrikesutskottet ansluter sig därutöver till justitieukskottets ställningstaganden vad gäller Stockholmsprogrammet, straffrättsligt samarbete och initiativet till att inrätta en europeisk åklagarmyndighet.

Energifrågor och effektiv resursanvändning

Utskottet välkomnar att kommissionen avser att presentera ett nytt ramverk med mål för EU:s övergång till en koldioxid snål ekonomi för perioden 2020–2030, liksom en översyn av avfallslagstiftningen och ramverket för luftkvalitet. Utskottet vill i sammanhanget understryka att EU:s långsiktiga energipolitik måste utformas så att den är konsekvent med målet att den globala temperaturökningen ska hållas under två grader och med EU-målet om en utsläppsminskning på 80–95 procent till år 2050. Utskottet ser positivt på att regeringen har drivit på införandet av mer ambitiösa mål inom EU och att Sverige var ett av de första länderna att stödja målet om att minska utsläppen med 30 procent till 2020. Utskottet står bakom regeringens tidigare uttalade linje att EU bör besluta om bindande utsläppsmål för 2030, 2040 och 2050 (nuvarande 2050-mål är inte bindande) som inkluderar åtgärder utanför EU.

Utskottet konstaterar att EU:s ökade energiberoende i kombination med en begränsad egen energiproduktion har säkerhetspolitiska aspekter. Det finns beräkningar som pekar på att EU omkring 2030 kommer att importera ca 75 procent av sin konsumtion av olja och gas. Energi kommer att bli en allt viktigare faktor i EU:s relation till vissa länder och regioner, varav flera kan karaktäriseras som instabila. Utskottet vill understryka vikten av att dessa aspekter beaktas i utformningen av EU:s framtida energipolitik.

Utskottet har tidigare välkomnat kommissionens meddelande om en färdplan för ett resurseffektivt Europa (bet. 2011/12:UU10). Naturresurser är grundläggande för vår försörjning. En sparsam, effektiv och hållbar användning av naturresurser kan öka produktiviteten och förbättra de ekonomiska förutsättningarna för företagen att bl.a. skapa nya jobb och därmed komma arbetstagarna till del, samtidigt som det minskar klimatpåverkan och skadlig påverkan på miljön. Det är positivt att meddelandet lyfter fram Europas konkurrensfördelar vad gäller miljöprodukter och miljötjänster och att miljöutmaningarna kan användas som en ekonomisk hävstång.

Övrigt

Kommissionens arbetsprogram har i övrigt inte gett upphov till någon särskild hantering eller några särskilda iakttagelser.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer.

1. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (MP)

av Bodil Ceballos (MP).

Ställningstagande

Miljöpartiet delar inte utskottets positiva inställning till Stockholmsprogrammet. Riskerna för stora målkonflikter mellan effektiv brottsbekämpning och personlig integritet är fortsatt stora såväl vad gäller det fördjupade samarbetet mellan medlemsländernas brottsbekämpande myndigheter som de gemensamma databaserna för EU-medborgares personuppgifter. Den allt hårdare gränskontrollen och behandlingen av flyktingar är inte human.

Samtidigt som vi välkomnar att kommissionen prioriterar energi och effektiv resursanvändning delar vi inte till fullo utskottets ljusa bild av hur den svenska regeringen varit pådrivande i arbetet. Vi anser att regeringens ambitioner både i Sverige och i EU-samarbetet borde vara högre.

Vi menar också att de säkerhetspolitiska aspekter som utskottet konstaterar att EU-ländernas framtida import av olja och gas (75 procent av EU:s konsumtion) kommer att medföra borde leda till mer än ett konstaterande från utskottets sida. Snarare borde utskottet uppmana regeringen att vara verkligt pådrivande för en utfasning av de fossila bränslena i Europa genom energieffektivisering, ren energi, alternativa bränslen etc.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

2. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Ställningstagande

Värna ett öppet Europa

Utrikesutskottet har i sitt utlåtande uttalat sig uppskattande om den europeiska öppenheten, något som Sverigedemokraterna på ett principiellt plan kan instämma i. Om vi ska kunna värna en öppenhet i Europa som är långsiktigt hållbar och inte äventyrar stabiliteten och säkerheten i Europa vill vi dock framhålla att vissa krav och villkor måste skärpas. Villkoren för grannskapssamarbetet måste skärpas när det gäller såväl rörlighet och ekonomisk integration som potentiell tillgång till den fria marknaden. I synner-

het vad gäller den framtida utvidgningsprocessen måste kraven skärpas. Vi anser dels att konditionaliteten måste bli skarpare, dels att nya medlemsländer inte ska ha en BNI som understiger medlemsländernas nivå. Vi anser även att nya potentiella medlemsländer behöver lösa eventuella konflikter med grannländer innan de blir medlemmar i EU. I övrigt när det gäller EU:s grannskapspolitik hänvisar vi till vårt särskilda yttrande i utlåtande 2011/12:UU5.

Ekonomiska och monetära unionen

I utskottets överväganden tas inrättandet av en permanent stabilitetsmekanism upp, och utskottet uttrycker att EU måste ha tillgång till långsiktiga, tydliga och förutsägbara instrument som är acceptabla för alla medlemsstater.

Sverigedemokraterna anser dock att det finns flera problem med att inrätta stabilitetsmekanismen, (ESM). Sverige har i enlighet med nuvarande fördrag och till följd av medlemskapet i EU en formell och legal skyldighet att gå med i det tredje steget i EMU och införa euron som valuta. Till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark har vi inget formellt undantag från detta. Regeringens ovilja att förhandla fram ett formellt undantag gör att vi måste förhålla oss till ett eventuellt framtida medlemskap i EMU:s tredje steg och att vi därmed också måste ha synpunkter på det som i dag är att betrakta som EMU-områdets angelägenheter. Sverigedemokraterna ställer sig starkt negativa till att Sverige, i en eventuell framtid som euronation, ska tvingas låna ut pengar efter beslut på federal nivå.

ESM styrs av ett råd bestående av finansministrarna i euroområdets medlemsstater. Även om beslut huvudsakligen ska fattas enhälligt öppnar förslaget för beslut genom kvalificerad majoritet under vissa förhållanden. Om Sverige blir medlem i eurosamarbetet kan en svensk finansminister alltså med enkelhet bli överkörd, emedan röstetalet baseras på respektive lands andel av ESM:s kapital, vilket i sin tur baseras på andelen av befolkningen respektive bruttonationalprodukten. Det är givetvis otänkbart för Sverigedemokraterna att låta någon annan än det svenska folkets valda företrädare förfoga över så pass stora summor av vad som i grunden är svenska skattepengar. Vidare är det högst oklart huruvida denna typ av åtgärd är att föredra på lång sikt, och om den över huvud taget är långsiktigt hållbar.

De länder som försatt sig i en situation där de inte längre styr över sin penningpolitik får givetvis lösa sina respektive problem och utmaningar så som de själva finner bäst, och Sverigedemokraterna lägger ingen direkt värdering i det. Så länge Sverige riskerar att dras djupare in i eurosamarbetet måste Sverige däremot ta avstånd från ömsesidiga åtaganden som ESM. Det står dock euroländerna fritt att upprätta bilaterala låneavtal sinsemellan även om det förmodligen vore att föredra om de åter finge kontroll över och självständighet i fråga om sin penningpolitik. Det rimliga för svensk

del i nuläget är att Sverige förhandlar fram ett formellt undantag från att införa euron som valuta, och så länge det inte görs bör vi ställa oss kritiska till införandet av ESM. På grund av det oklara rättsläget och för att skydda svenska skattepengar anser vi även att regeringen bör driva linjen att EFSM ska avskaffas.

Ökat EU-inflytande på den globala arenan

I utlåtandet uttrycker utskottet vikten av att motverka en försvagning av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Även vi kan se att det finns ett mervärde i att samarbeta kring stora övergripande frågor av gemensamt intresse, men vi vill samtidigt understryka vikten av att varje lands suveräna rätt till att bedriva sin egen utrikes- och säkerhetspolitik bevaras och denna inte undermineras. Vi kan därför inte instämma i utskottets ensidigt positiva inställning till en stärkt utveckling av EU:s gemensamma utrikes- och försvarspolitik. Sverigedemokraterna menar att denna process både har en begränsad förankring hos det svenska folket och dessutom ger riksdagen begränsade möjligheter till inflytande.

Bygga ett säkert och tryggt EU

Sverigedemokraterna delar i huvudsak justitieutskottets synpunkter i denna del men vill ändå särskilt anmärka att målformuleringen i syfte att skydda EU:s medborgare – ”undanröja ytterligare hinder för människors rörlighet” – bör avvisas av Sverige och strykas ur arbetsprogrammet. Utrikesutskottets ståndpunkt bör vara att de mest prioriterade verktygen för att skydda EU:s medborgare är att återupprätta fullgoda nationella gränsskydd, att stärka unionens gemensamma gränsskydd samt att stärka arbetet med att förhindra, upptäcka, lagföra och avvisa illegala invandrare. Vidare bör man på liknande sätt arbeta för att förhindra insmuggling av illegala varor och föremål till unionen. Detta bör vara EU:s övergripande mål under området ”Bygga ett säkert och tryggt EU” som kommissionen ska arbeta med att uppfylla.

För att bygga ett säkert och tryggt Europa anser vi vidare att det är viktigt att värna ett fredligt samarbete i stora övergripande frågor mellan självständiga stater och motverka den inriktning som nu finns att EU genom olika instrument och åtgärder går mot ett alltmer överstatligt EU som alltmer börjar likna en federal stat. Denna utveckling kan snarare möta protester och splittring, vilket direkt motverkar möjligheterna till ett tryggt och säkert Europa.

Energifrågor och effektiv resursanvändning

Sverigedemokraterna ställer sig kritiska till färdplanen för ett resurseffektivt Europa. Kommissionens meddelande är i flera avseenden radikalt, där man återkommande ifrågasätter fundamenten i marknadsekonomi och ekonomisk tillväxt. Det är få partier som öppet har ifrågasatt om vi ska ha

ekonomisk tillväxt. Kommissionens slutsats grundas på en rad missuppfattningar, där den mest uppenbara är att resurseffektivitet inte skulle vara en del av marknaden. Ett effektivt användande av resurser är trots allt definitionen av marknadsekonomi. Att slöseri med resurser skulle vara lönsamt faller på sin egen orimlighet.

Den stora utmaningen ligger i att säkerställa nationell och europeisk energitillgång, att långsiktigt klara både miljöutveckling och försörjningstrygghet samt att klara trygg finansiering och samtidigt behålla konkurrenskraften. Kostsamma investeringar i europeisk infrastruktur och grön teknik för att säkerställa klimatmål genom att enbart satsa på förnybar energi och avvecklad kärnkraft ser vi som ekonomiskt orimliga. Att lägga stora kostnader på europeisk industri kommer att hämma den ekonomiska tillväxten och därmed bidra till minskade resurser till forskning och utveckling.

Vi anser att det bör finnas en rimlig balans mellan ekonomi och miljö-satsningar för att skapa det långsiktigt hållbara samhället. Målet att långsiktigt klara industrins konkurrenskraft får i sammanhanget inte åsidosättas.

3. Kommissionens arbetsprogram för 2013 – motiveringen (V) av Hans Linde (V).

Ställningstagande

Den ekonomiska och sociala krisen i EU fördjupas alltmer. EU:s inriktning på att spara sig ur krisen har misslyckats. Det behövs därför en ny inriktning för den ekonomiska politiken. Vänsterpartiet vill se en tydligare prioritering av åtgärder för att stimulera ekonomin och nå målet om full sysselsättning.

Sverige ska inte till varje pris försvara eurosamarbetet. Att fortsätta ge miljarder av våra gemensamma tillgångar i stöd för att bankerna ska slippa kreditförluster är inte rimligt. I stället bör vi förbereda oss på ett scenario där EU och eurosamarbetet på grund av krisen inte finns kvar i sin nuvarande form. EU bör därför möjliggöra för enskilda medlemsstater att återgå till nationella valutor.

Vänsterpartiet ser inte heller planerna på att förvandla EU till en bankunion och en finanspolitisk union som det rätta svaret på dagens ekonomiska kris. Det är avgörande steg mot ett breddat överstatligt samarbete som vi motsätter oss.

Vänsterpartiet motsätter sig utvecklingen mot en ökad samordning av utrikespolitik inom EU. Vi värnar Sveriges möjligheter att föra en självständig utrikespolitik och Sveriges möjligheter att avgöra när och med vilka andra länder vi vill samarbeta när det kommer till att möta våra stora internationella utmaningar.

När det gäller EU:s bistånd är ambitionen att vända dagens utveckling mot sjunkande bistånd bra men inte tillräcklig. Utöver att nå målet om att utvecklingsbiståndet från EU och dess medlemsstater ska utgöra 0,7 pro-

cent av EU:s BNI, bör EU ha som mål att andelen bundet bistånd ska sjunka och att kvaliteten på biståndet ska öka. Exempelvis behöver de mycket omfattande avräkningar som en rad EU-länder genomför avvecklas.

Vänsterpartiet delar inte uppfattningen att EU-parlamentet bör öka takten i genomförandet av Stockholmsprogrammet. I stället förordar vi en översyn av hur genomförda och planerade åtgärder påverkar den personliga integriteten och skyddet av personuppgifter.

Militariseringen av kontrollen av EU:s yttre gränser har fått till följd att allt fler flyktingar väljer allt farligare vägar in i EU. Samtidigt brister de som har till uppgift att kontrollera gränserna i respekt för skyldigheten att bistå skeppsbrutna. Exempelvis har vi sett, i ljuset av kriget i Syrien, hur gränskontrollerna ökat mellan Grekland och Turkiet för att förhindra att flyktingar når EU. Det är en utveckling vi inte kan acceptera. På lång sikt måste EU:s inriktning mot militarisering av gränserna ersättas av en asyl- och flyktingpolitik som respekterar människors rätt att söka asyl. På kort sikt behöver åtgärder sättas in för att förhindra att gränskontroller medför att människor mister livet.

På klimatområdet anser Vänsterpartiet att EU:s politik är helt otillräcklig och att ett första steg till förbättring vore att sätta upp ett mål om 30 procent minskning av utsläppen av växthusgaser till 2020.

I övriga frågor ansluter vi oss i allt väsentligt till utskottsmajoritetens ställningstagande.

BILAGA 1

Förteckning över granskade dokument

Kommissionens meddelande KOM(2012) 629 Kommissionens arbetsprogram för 2013

BILAGA 2

Förteckning över utlåtanden/List of Statements

Granskningsutlåtanden 2012

Utlåtande/utskott	Grunddokument	Beslut
2012/13:MJU7 Kunskap i havsfrågor 2020 (grönbok)	KOM(2012) 473	121128
2011/12:FiU48 Grönbok om skuggbanksektorn	KOM(2012) 102	120530
2011/12:NU20 Energifärdplan för 2050 (meddelande)	KOM(2011) 885	120510
2011/12:FiU37 Utlåtande över grönboken om en integrerad europeisk marknad för kort-, internet- och mobilbetalningar	KOM(2011) 941	120411
2011/12:AU10 Grönbok om omstruktureringar och planering för förändringar	KOM(2012) 7	120329
2011/12:AU7 En europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare (meddelande)	KOM(2011) 455	120328
2011/12:JuU17 Smart gränsförvaltning – valmöjligheter och framtida handlingsalternativ	KOM(2011) 680	120229
2011/12:SfU8 Rätt till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare bosatta i EU (grönbok)	KOM(2011) 735	120229
2011/12:NU16 Grönbok om framtidens belysning	KOM(2011) 889	120222
2011/12:UU4 Kommissionens arbetsprogram för 2012	KOM(2011) 777	120222
2011/12:KU5 Förbindelserna mellan Europeiska kommissionen och de nationella parlamenten	KOM(2011) 345	120118

Prövningsutlåtanden 2012

Utskott/utlåtande	Grunddokument	Beslut
2011/12:AU14 Subsidiaritetsprövning av förslaget till den s.k. Monti II-förordningen	KOM(2012) 130	120510
2011/12:KU25 EU-förslag om allmän uppgiftsskyddsförordning	KOM(2012) 11	120329
2011/12:SoU18 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om ändring av förordning vad gäller information till allmänheten om receptbelagda humanläkemedel	KOM(2012) 49	120329
2011/12:JuU31 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området	KOM(2012) 10	120329
2011/12:JuU29 Subsidiaritetsprövning av förslaget om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Eurosur)	KOM(2011) 873	120315
2011/12:FiU50 Subsidiaritetsprövning av förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om offentlig upphandling	KOM(2011) 896	120229
2011/12:FiU45 Subsidiaritetsprövning av förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om offentlig upphandling av vatten m.m.	KOM(2011) 895	120229
2011/12:FiU36 Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om ändring av direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn	KOM(2011) 877	120201
2011/12:NU17 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag	KOM(2011) 834	120201
2011/12:CU21 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om revisorer och revision	KOM(2011) 778 KOM(2011) 779	120201
2011/12:FiU33 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigeringsav alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet	KOM(2011) 821	120125
2011/12:FiU34 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om ändring av förordning om kreditvärderingsinstitut	KOM(2011) 747	120118
2011/12:FiU12 Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om krishanteringsramverk	KOM(2012) 280	120917
2012/13:CU14 Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag	KOM(2012) 614	121219
2012/13:MU6 Tillträde till genetiska resurser m.m.	KOM(2012) 576	121219

Utskott/utlåtande	Grunddokument	Beslut
2012/13:SoU8 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	KOM(2012) 617	121213
2012/13:FiU18 Subsidiaritetsprövning av förslag till förordning om Europeiska centralbankens tillsyn över kreditinstitut	KOM(2012) 511	121108
2012/13:NU5 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till direktiv om kollektiv rättighetsförvaltning	KOM(2012) 372	121024
2012/13:TU3 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om provning av motorfordon m.m.	KOM(2012) 380	121017
2012/13:JuU8 Subsidiaritetsprövning av förslag till direktiv om skydd av EU:s finansiella intressen genom straffrättsliga bestämmelser	KOM(2012) 363	121017

BILAGA 3

Finansutskottets yttrande
2012/13:FiU8y

Kommissionens arbetsprogram för 2013

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet gav den 6 december 2012 bl.a. finansutskottet möjlighet att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2013 (KOM(2012) 629).

Finansutskottet tar i yttrandet upp kommentarer kring några av de förslag i arbetsprogrammet som berör utskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Kommissionen antog arbetsprogrammet den 23 oktober 2012. I programmet betonas särskilt att det är nödvändigt med åtgärder mot bakgrund av den ekonomiska krisen. Ambitionen är att skapa en stabil makroekonomisk miljö och ett konkurrenskraftigt EU genom inrättandet av en verklig ekonomisk och monetär union och genomgripande förändringar av företagsklimatet på den inre marknaden.

Till programmet finns bifogat en förteckning över de initiativ som kommissionen planerar att lägga fram under 2013 och första hälften av 2014 (före innevarande mandatperiods utgång) samt ett antal initiativ om regel-förenklingar med syfte att minska den administrativa bördan för företag, myndigheter och privatpersoner. Kommissionen lyfter fram sju huvudområden i sitt arbetsprogram:

- en verklig ekonomisk och monetär union
- den inre marknaden och industripolitiken för främjad konkurrenskraft
- bättre nät för bättre konkurrens
- tillväxt för arbetstillfällena
- effektiv användning av Europas resurser för att konkurrera bättre
- ett säkert och tryggt Europa
- ett ökat EU-inflytande på den globala arenan.

Av de totalt 76 initiativ som aviseras för 2013 och första hälften av 2014 (fram till valet i Europaparlamentet) har ett antal initiativ bedömts falla inom finansutskottets beredningsområde. Nedan anges vilka dessa förslag är inom respektive huvudområde.

En verklig ekonomisk och monetär union

Inom finansutskottets beredningsområde avser kommissionen att lägga fram initiativ om följande.

Kommissionen avser att i slutet av 2013 presentera den årliga tillväxtöversikten.

Kommissionen avser att presentera ett lagförslag om systemrisk i skuggbanksektorn. Initiativet kommer att vara en uppföljning av den grönbok om skuggbanksektorn som kommissionen presenterade i mars 2012. Avsikten är att ta upp de systemproblem som finns vad gäller skuggbanker och skuggbanksmetoder och som gäller t.ex. penningmarknadsfonder, värdepapperisering och verksamheter som värdepapperslån och återköpsavtal.

Vidare avser kommissionen att ta fram ett förslag till en reglering av indikatorer och riktmärken såsom Euribor och Libor. Regleringen ska särskilt avse sammanställning och beräkning av dessa riktvärden. Bakgrunden

till förslaget är att olika utredningar om påstådd manipulation av Euribor och Libor har medfört att dessa riktmärkens tillförlitlighet har ifrågasatts, liksom regleringen av dem.

Kommissionen avser också att göra en översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS). Enligt förordningarna om inrättande av ESFS (vari ingår de tre europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemrisknämnden) ska kommissionen göra en fördjupad granskning 2013 i syfte att lägga fram förslag till ändringar. Översynen kommer att omfatta huruvida tillsynsstrukturen som är i bruk sedan 2011 är effektiv och ändamålsenlig och uppnår de mål som anges i EU-lagstiftningen.

I arbetsprogrammet anges vidare att kommissionen avser att ta ett initiativ om förbättringar av villkoren för långsiktig finansiering inom EU genom åtgärder för att säkerställa effektiva finansinstitut, marknader och konkurrens. Efter den grönbok som kommissionen ska anta i slutet av 2012 och den efterföljande diskussionen kommer kommissionen att föreslå politiska åtgärder för att förbättra villkoren för långsiktig finansiering i EU. Grönboken avser att inleda en bred debatt om möjligheten för det finansiella systemet att kanalisera besparingar till finansieringen av projekt och företag med långa planeringshorisonter.

Vidare avser kommissionen att ta ett initiativ om gemensamma strategiska ramfonder och ekonomisk styrning i EU.

Kommissionen avser också att presentera ett förslag om en reform av ramarna för kollektiva investeringsfonder, UCITS VI (fokus på långsiktiga investeringar, produktregler och förvaringsinstitut).

Den inre marknaden och industripolitiken för främjad konkurrenskraft

Inom finansutskottets beredningsområde avser kommissionen att lägga fram ett initiativ om e-fakturerings inom offentlig upphandling.

Vidare avser kommissionen att ta ett bankkontointiativ med syftet att öka insynen och jämförbarheten mellan bankkontoavgifter och att göra det lättare för konsumenterna att byta bank.

Bättre nät för bättre konkurrens

Kommissionen avser att komma med en uppföljning av grönboken Mot en integrerad europeisk marknad för kort- internet- och mobilbetalningar (KOM (2011) 941).

Tillväxt för arbetstillfällen

Inom området avser kommissionen att lägga fram ett förslag om effektiva tjänstepensionsinstitut. En översyn av detta direktiv krävs enligt kommissionen med tanke på hur viktigt det är att se till att det finns lämpliga strukturer för att finansiera pensionerna.

Regeringens faktapromemoria

I sin faktapromemoria om kommissionens arbetsprogram för 2013 (2012/13: FPM24) skriver regeringen att den är positiv till att kommissionen presenterar ett arbetsprogram med specifika initiativ. Det underlättar medlemsstaternas möjlighet att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess. De prioriterade områdena ligger i huvudsak i linje med regeringens EU-politik. Inte minst är det positivt att tillväxt- och konkurrenskraftsfrågorna ges ett stort utrymme, menar regeringen. I faktapromemorian tar inte regeringen ställning till de enskilda initiativen eftersom deras konkreta innehåll inte är känt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att utifrån de synpunkter finansutskottet har att beakta stöder utskottet den inriktning som kommissionen anger i arbetsprogrammet. Utskottet instämmer i att det är nödvändigt att ta itu med den ekonomiska krisen och att nå en hållbar tillväxt inom EU och välkomnar att tillväxt- och konkurrenskraftsfrågorna ges stort utrymme.

Nedan lämnar utskottet kommentarer om vissa av de initiativ som kommissionen avser att ta inom finansutskottets beredningsområde. De kommande förslagens konkreta innehåll är dock inte kända, och utskottets kommentarer är därför av mer övergripande karaktär.

Skuggbanksektorn

Utskottet välkomnar att kommissionen avser att föreslå kompletterande lagstiftning om de systemriskerna som skuggbanker är förknippade med. Utskottet vill framhålla vad det anförde i sitt utlåtande 2011/12:FiU48 En grönbok om skuggbanksektorn.

Utskottet var i utlåtandet positivt till en kartläggning av de möjligheter och risker som skuggbanksektorn ger upphov till, och ansåg att det var nödvändigt att det görs en sådan kartläggning. Utskottet hade ingen invändning mot den definition av skuggbanksystemet som kommissionen föreslog eller den preliminära förteckningen över parter och verksamheter som ingår i skuggbanksektorn. Utskottet konstaterade att skuggbanksektorn rymmer viktiga funktioner och därför kan bidra positivt till det finansiella systemet, men samtidigt konstaterade utskottet att skuggbanksektorn också medför risker. När det gällde den fortsatta regleringen av skuggbanksektorn ansåg utskottet att övervakningen av skuggbanksektorn behöver stärkas. En reglering och andra åtgärder borde dock varken vara enbart nationella eller enbart begränsade till EU, utan man borde sträva efter att verka för ett så brett internationellt samarbete som möjligt. En fråga som utskottet ansåg att man behöver beakta särskilt i sammanhanget är de riskerna för konsumenterna som kunde uppkomma utanför den reguljära banksektorn. I sammanhanget borde även möjligheten till nationella regleringar övervägas.

En översyn av systemet för finansiell tillsyn

Utskottet ser positivt på att kommissionen ska göra en översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn. Det är av väsentlig betydelse för den finansiella stabiliteten och för en väl fungerande finansmarknad att det finns en effektiv och ändamålsenlig finansiell tillsyn. Även ett gott konsumentskydd på det finansiella området förutsätter en effektiv och ändamålsenlig tillsyn. I detta sammanhang noterar också utskottet att kommissionen avser att ta initiativ för att förbättra villkoren för långsiktig finansiering inom EU genom åtgärder för att säkerställa effektiva finansinstitut, marknader och konkurrens. Även detta ser utskottet positivt på.

En översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn kan dock enligt utskottets mening inte begränsas till att bedöma om de nuvarande europeiska tillsynsmyndigheternas verksamhet är effektiv och ändamålsenlig och uppnår de mål som anges i EU-lagstiftningen. I sammanhanget bör man även beakta vilka effekter den föreslagna nya gemensamma mekanismen för tillsyn över banker och kreditinstitut (KOM(2012) 510 och KOM(2012) 511) kan få på det europeiska systemet för finansiell tillsyn om den blir beslutad. Även det som aviseras i meddelandet om en färdplan för en bankunion (KOM(2012) 510) bör beaktas vid den planerade översynen.

Kommissionen skriver i arbetsprogrammet att krisen har visat att den inre marknaden för finansiella tjänster kan erbjuda finansiell stabilitet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning endast om den kompletteras med en enda stark kontroll- och tillsynsmyndighet på EU-nivå. Enligt kommissionen måste nästa steg vara att fördjupa den monetära unionen med en fullt fungerande bankunion och en finanspolitisk union.

Utskottet vill framhålla att det finns många viktiga frågor som måste beaktas när man ska upprätta en bankunion. Det gäller bl.a. frågor om inflytande och likabehandling av euroländer och icke-euroländer i ECB-rådet och inom Europeiska bankmyndigheten (EBA). Andra frågor som är av betydelse är ECB:s samarbete med de europeiska och de nationella tillsynsmyndigheterna samt röstningsreglerna vid beslut i den Europeiska bankmyndigheten. En viktig fråga för Sverige är även möjligheterna för medlemsstaterna att anpassa kapitalkraven till de förutsättningar som råder i varje medlemsstat.

Utskottet noterar att EU-ländernas finansministrar kommit överens vid ett möte i Rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin) den 12 december 2012 om ändringar av kommissionens förslag bl.a. i delar som gäller kapitalkrav och omröstningsregler i Europeiska bankmyndigheten.

I sammanhanget bör noteras att riksdagen i ett motiverat yttrande (utl. 2012/13:FiU18) till kommissionen ansåg att kommissionens förslag till rådets förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (KOM(2012) 511) stred mot subsidiaritetsprincipen. Enligt riksdagens uppfattning hängde regelverk, beslutsregler och finansiering av samt ansvar för att bedriva tillsyn, krishantering och avveckling ihop. Åtgärderna förutsatte

varandra. Därför borde förslagen om europeisk tillsyn, krishantering och finansiering av avveckling i slutändan finnas i ett paket även om – som det föreföll – besluten skulle tas successivt. Enligt riksdagen kunde målet med kommissionens förslag nås betydligt bättre om de grundläggande kapitalkraven utgjorde minimikrav och under förutsättning att medlemsstaterna behöll möjligheten att höja nivån på kapitalkraven om de ansåg det vara motiverat för att säkerställa den finansiella stabiliteten på nationell nivå. Riksdagen ansåg också att kommissionens förslag till förordning stred mot proportionalitetsprincipen. Medlemsstater som står utanför eurosamarbetet men ändå väljer att delta i tillsynsmekanismen skulle bli skyldiga att följa ECB:s instruktioner samtidigt som de inte skulle få rösträtt i det organ – ECB-rådet – som har det yttersta ansvaret inom tillsynsmekanismen. Enligt riksdagen innebär detta en oproportionerlig begränsning av dessa länders inflytande.

En annan fråga i sammanhanget är systemen för insättningsgaranti och investerarskydd. Riksdagen fann i sina motiverade yttranden (utl. 2009/10: FiU42 och 2009/10:FiU43) om kommissionens förslag om insättningsgarantisystem och system för ersättning till investerare (KOM(2010) 368 respektive KOM(2010) 371) att målen med kommissionens förslag – vilket ytterst är finansiell stabilitet – bättre, eller kanske endast, kunde nås om ansvaret för finansieringen av garantisystemen fullt ut blev ett nationellt ansvar. För att undvika eventuella problem med moralisk risk och ge medlemsländerna incitament att bygga upp adekvat finansierade garantisystem borde varje medlemsland ha det fulla ansvaret för finansieringen. Regelverken för medlemsländernas garantisystem borde därför inte innehålla några mellanstatliga finansieringsförpliktelser. Däremot borde EU-rätten, på ett sådant sätt som kommissionen föreslår, innehålla regler om förhandsfinansiering m.m. som skulle göra att de nationella systemen blir tillräckligt likartade och robusta. Riksdagen ansåg att förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen.

E-fakturering inom offentlig upphandling

Utskottet ställer sig positivt till att kommissionen avser att ta ett initiativ för att underlätta användningen av e-fakturering vid offentlig upphandling.

Utskottet konstaterar att Sverige redan ligger långt framme vad gäller e-upphandling och e-fakturering vid offentlig upphandling. Kammarkollegiet har i uppdrag att driva utvecklingen av e-upphandling och delta i standardiseringsarbetet på området. Målet är att uppnå en obruten elektronisk anskaffningsprocess. Arbetet syftar till att ta till vara de effektivitetsvinster som finns att hämta för både upphandlare och leverantörer i användandet av e-upphandling. Ekonomistyrningsverket (ESV) arbetar med effektivisering av den statliga upphandlingen genom t.ex. införandet av e-upphandling och e-fakturering. ESV har regeringens uppdrag att leda och samordna införandet av elektroniska beställningar från ramavtal i statsförvaltningen (dnr Fi2008/1186). Målet är att införandet ska vara klart vid utgången av 2013.

Mot en integrerad betalningsmarknad inom EU för betalningar via kort, internet och mobiltelefon

Utskottet välkomnar kommissionens fortsatta arbete med att underlätta gränsöverskridande betalningar inom den inre marknaden. Utskottet vill framhålla det man tog upp i sitt utlåtande 2011/12:FiU37, där utskottet behandlade grönboken *Mot en integrerad europeisk marknad för kort-, internet- och mobilbetalningar* (KOM(2011) 941).

Utskottet ansåg att det var viktigt att öka konkurrensen när det gäller betalningstjänster. En väg att nå det var att påskynda marknadsintegrationen inom den inre marknaden. Det var emellertid viktigt att regler och standarder utformas på ett sätt som gör det enkelt för nya aktörer att komma in på marknaden och att man därigenom undviker oligopol för betalningstjänster på europeisk nivå, utan att man gör avkall på säkerhetskrav i betalningarna.

En viktig fråga var enligt utskottet att öka transparensen när det gäller avgifterna. Det fanns enligt utskottet inte skäl att reglera prissättningen på ett sådant sätt att priset som konkurrensmedel sätts ur spel, men det var viktigt att konsumenterna får tydlig information om vilka avgifter som eventuellt tillkommer vid ett köptillfälle för olika typer av betalning. Reglerna borde också utformas med sikte på att produktivitetsvinsterna från teknikutvecklingen kommer konsumenterna till del och att kostnaderna inte ensidigt lastas över på kunderna samtidigt som vinsterna stannar hos betaltjänstföretagen.

Vidare ansåg utskottet att det alltid finns en risk med att låsa fast verksamheter i rådande tekniska lösningar när ett område regleras och standarder sätts upp. Utskottet såg potentialer i den tekniska innovationskraften på området och ansåg därför att det var viktigt att gå varsamt fram med regleringar och ge utrymme för självreglering i den utsträckning som den leder fram till den eftersträvade visionen om ett gränslöst betalningssystem. Dessutom var det viktigt att följa utvecklingen och utveckla styrsystemet för det gemensamma eurobetalningsområdet (SEPA, Single Euro Payment Area) på ett sätt som innebär att regler och standarder kan anpassas i takt med att teknikutvecklingen tar nya, och kanske oväntade, språng.

Det som togs upp i grönboken om integritetsaspekter var enligt utskottet värt att understryka. Som påpekades i grönboken innebär de betalningssätt som tas upp att känslig kundinformation och andra personuppgifter registreras i omfattande kommunikationsnätverk. Utskottet instämde i påpekandet att känslig kundinformation måste hållas inom en säker betalningsinfrastruktur, både vid behandling och vid lagring av uppgifter.

Tjänstepensioner

Utskottet välkomnar en översyn av tjänstepensionsdirektivet. Hanteringen av tjänstepensioner och regelverket kring dessa och för tjänstepensionsinstitut är av stor betydelse, liksom att det finns lämpliga strukturer för att finansiera pensionerna.

Stockholm den 15 januari 2013

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Jörgen Andersson (M) och Monica Green (S).

BILAGA 4

Justitieutskottets yttrande 2012/13:JuU2y

EU-kommissionens arbetsprogram 2013

Till utrikesutskottet

Den 22 november 2012 fattade utrikesutskottet beslut om att ge justitieutskottet tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens arbetsprogram för 2013, KOM(2012) 629, i de delar det berör justitieutskottets beredningsområde.

Justitieutskottets frågor ryms under rubriken "Bygga ett säkert och tryggt EU" i kommissionens arbetsprogram. Då utskottet har såväl övergripande som mer detaljerade synpunkter kopplade till frågor hemmahörande under denna rubrik, beslutade utskottet den 6 december 2012 att yttra sig till utrikesutskottet.

Utskottet anser att kommissionen måste öka takten när det gäller genomförandet av Stockholmsprogrammet, särskilt när det gäller förslag om rättsligt samarbete baserat på principen om ömsesidigt erkännande på straffrättens område. Vidare uppmärksammar utskottet frågan om kommissionens val av rättslig grund på straffrättens område. Utskottet vill i övrigt avvakta med en mer ingående granskning av de planerade initiativen till när konkreta förslag har presenterats. Redan nu vill dock utskottet uttala att man ställer sig tveksamt till kommissionens planer på att inrätta en europeisk åklagarmyndighet för att skydda EU:s ekonomiska intressen.

I yttrandet finns två avvikande meningar (SD och V).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram för 2013

I EU-kommissionens arbetsprogram avhandlas de frågor som berör justitieutskottets beredningsområde under rubriken ”Bygga ett säkert och tryggt EU”. Enligt kommissionen måste EU skydda sina medborgare och deras rättigheter mot hot och undanröjda hinder för människors rörlighet i EU. Det innebär att brottslighet och korruption ska bekämpas, att EU:s yttre gränser ska kontrolleras och att respekten för rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna ska garanteras med en balans mellan säkerhet och rörlighet. Enligt kommissionen behövs åtgärder för att bekämpa de ständigt föränderliga hoten mot skydd och säkerhet, bl.a. genom ett fördjupat samarbete i kampen mot brottslighetens allt större gränsöverskridande dimension. Det gäller särskilt kampen mot finansiering av terrorism och gränsöverskridande olaglig vapenhandel. Vidare anser kommissionen att den saknar den kompletta institutionella ram som krävs för att skydda EU:s egna ekonomiska intressen mot bedrägeri och korruption. Det ömsesidiga förtroendet i frågor som gäller säkerhet, skydd och rättvisa måste byggas upp, men de nätverk och det utbyte som behövs för detta finns inte alltid. Kommissionen planerar därför att lägga fram förslag om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet som ska bekämpa brott som påverkar EU:s budget och skydda EU:s ekonomiska intressen, förslag om att förbättra det rättsliga samarbetet i straff- och civilrättsliga frågor och förslag med syfte att bekämpa olaglig handel med skjutvapen.

Utskottets ställningstagande

Grunden för prioriteringar inom området frihet, säkerhet och rättvisa under perioden 2010–2014 är det s.k. Stockholmsprogrammet som antogs av Europeiska rådet i december 2009. Stockholmsprogrammet är enligt justitieutskottet ett viktigt strategiskt program för åtgärder inom detta område. Utskottet är positivt till de övergripande prioriteringarna i programmet: dess fokus på medborgarnas intressen och behov samt på att uppnå en bättre balans mellan åtgärder för att öka säkerheten för medborgarna och åtgärder för att stärka den enskildes rättigheter (utl. 2008/09:JuU31).

Utskottet anser att när man nu har passerat halvtid i den period som Stockholmsprogrammet omfattar är det dags att EU-kommissionen ökar takten i genomförandet av Stockholmsprogrammet. Detta är särskilt angeläget när det gäller förslag om rättsligt samarbete baserat på principen om ömsesidigt erkännande på straffrättens område. Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden är en grundläggande princip inom det straffrättsliga samarbetet, och åtgärder baserade på principen välkomnas av utskottet. I detta sammanhang är det även beklagligt att kommissionen inte har presen-

terat den översyn av genomförandet av Stockholmsprogrammet som Europeiska rådet uppmanat den att lämna före juni 2012. Detta är extra angeläget då Stockholmsprogrammet är det första strategiska program som verkar utifrån Lissabonfördragets förutsättningar. I stället presenterade ordförändskapet vid ministerrådet för rättsliga och inrikes frågor den 6–7 december 2012 en egen genomgång av de åtgärder i programmet som hittills har genomförts.

Ömsidigt erkännande av rättsliga avgöranden är, som anförts ovan, en grundläggande princip inom EU:s straffrättsliga samarbete. Ett välfungerande rättsligt samarbete förutsätter att medlemsländerna har förtroende för varandras rättssystem. För detta ändamål kan en viss tillnärmning av medlemsländernas straffrättsliga lagar och författningar vara nödvändig inom de ramar som fördraget erbjuder. Samtidigt vill utskottet uppmärksamma den tendens det tycker sig se när det gäller kommissionens val av rättslig grund för åtgärder inom det straffrättsliga området. Denna utveckling innebär att kommissionen presenterar förslag till lagstiftningsakter med påverkan på medlemsländernas straffrättsliga lagstiftning men med hänvisning till en rättslig grund i en annan del i fördraget än den del som uttryckligen berör det straffrättsliga samarbetet (tredje delen, avdelning V, kapitel 4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). I detta sammanhang erinrar utskottet om vad det framhöll i sitt utlåtande om kommissionens förslag om ett direktiv om skydd av EU:s ekonomiska intressen genom straffrättsliga bestämmelser, KOM(2012) 363. I utlåtande 2012/13:JuU8 ifrågasätter utskottet bl.a. kommissionens val av rättslig grund då den av kommissionen valda rättsliga grunden, artikel 325.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), är mer långtgående jämfört med artikel 83.2 EUF som uttryckligen gäller medlemsländernas straffrättsliga lagar. Den sistnämnda artikeln erbjuder ett mer restriktivt utrymme för lagstiftning och innebär att det endast kan bli fråga om att lagstifta om minimiåtgärder, meddelade i direktiv, vilket utesluter en fullständig harmonisering av straffrätten.

Syftet med detta yttrande är att ge övergripande synpunkter på kommissionens arbetsprogram i de delar som rör justitieutskottets beredningsområde. Utskottet vill avvakta med en mer ingående granskning av de planerade initiativen till när de konkreta förslagen presenteras. Redan nu vill dock utskottet med några ord beröra initiativet om att inrätta en europeisk åklagarmyndighet för att skydda EU:s ekonomiska intressen (initiativ nr 48 i bilagan till arbetsprogrammet).

Artikel 86 i EUF-fördraget erbjuder en möjlighet att inrätta en europeisk åklagarmyndighet som baseras på Eurojust. Eurojust fyller en viktig funktion inom det straffrättsliga samarbetet genom att stödja och stärka samordningen mellan behöriga myndigheter i medlemsländerna, och utskottet vill betona hur viktigt det mellanstatliga samarbetet inom Eurojust är. Utskottet ifrågasätter om inrättandet av en gemensam europeisk åklagarmyndighet kommer att lösa några samarbetsfrågor utöver dem som redan

löses i dag inom ramen för Eurojust. Inrättandet av en gemensam europeisk åklagarmyndighet förutsätter vidare ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsländernas rättssystem. Även om arbetet med att stärka det ömsesidiga förtroendet har kommit en bit på väg återstår fortfarande mycket att göra. Enligt utskottet finns det i dag därför varken skäl eller tillräckliga förutsättningar för att inrätta en gemensam överstatlig åklagarmyndighet. Det är enligt utskottet i stället det mellanstatliga samarbetet inom Eurojust som ska fortsätta att utvecklas.

Om kommissionen väljer att gå vidare med planerna på att inrätta en europeisk åklagarmyndighet genom ett konkret lagstiftningsinitiativ vill utskottet framhålla att ett sådant förslag måste föregås av en grundlig analys där även andra alternativ beaktas.

Stockholm den 17 januari 2013

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Mattias Jonsson (S) och Agneta Börjesson (MP).

Avvikande mening

1. Avvikande mening (SD)

Richard Jomshof (SD) anför:

Jag anser att målformuleringen i syfte att skydda EU:s medborgare – ”undanröja ytterligare hinder för människors rörlighet” – bör avvisas av Sverige och strykas ur arbetsprogrammet. Vår ståndpunkt bör vara att de mest prioriterade verktygen för att skydda EU:s medborgare är att återupp-rätta fullgoda nationella gränsskydd, stärka unionens gemensamma gränsskydd samt att stärka arbetet med att förhindra, upptäcka, lagföra och avvisa illegala invandrare. Vidare att på liknande sätt arbeta med att förhindra insmuggling av illegala varor och föremål till unionen. Detta bör vara EU:s övergripande mål under området ”Bygga ett säkert och tryggt EU” som kommissionen ska arbeta med att uppfylla.

2. Avvikande mening (V)

Lena Olsson (V) anför:

Jag anser att straffrätten ska vara nationell och jag vill inte ha en harmonisering på området. Däremot ska ett mellanstatligt samarbete finnas. Jag är också kritisk till principen om ömsesidigt erkännande.